

LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims.

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Librería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50, Cuba y Puerto-Rico. 2.-Estranger, 2'50.

Lo NA-DALT de la fusió

Encare que 'l país reclama 'l pressupost de la pau, per ara 'ls fusionistas se dedican á la guerra del pressupost.

JUSTICIA REPUBLICANA

escándol del Panamá, no pot negarse, es formidable. No sols se parla d'ell a Fransa, sino al món enter. Sumas inmensas arrancadas als accionistas foren repartidas com pá beneyt entre ministres, diputats, periodistas y altres personas de influencia, al objecte de arrancar prórrogas y més prórrogas, lleys y més lleys d' emissió. Lo públich confiat anava entregant los seus caudals, y ab la ruina dels uns anava fraguant la dels altres. Al últim, lo diable ha tirat de la manta y l'món ha vist ab horror l'inmèns robatori que s'havia fet.

Lo canal de Suez, un titol de gloria per la Fransa, uontrasta dolorosament ab lo canal de Panamá, qu'es en titol de descredit pera tots los que en ell han intervingut.

Pero lo més dolorós, lo més sensible es que l'escándol acumulat per una serie d' especuladors sense entranys y per un gran número de personas de més ó menos legitima influencia dintre de la política, s'intenti ferlo recaure damunt de la República francesa.

Ja hi ha qui diu que la República no té vida per quatre dias; ja hi ha qui la creu asfixiada sota aquest inmens cúmulo de llot. Ja hi ha, en fi, qui suposa que tardará en desapareixer únicament lo temps necessari pera trobar una solució ab que sustituhirla.

La reflexió serena reixassa aquestas impressions pessimistas. La República descansa en la voluntat manifesta de la inmensa majoria del poble francès, y no perque dotze, vint, trenta, cent funcionaris de la República s'hayan venut miserablement, contribuint a la ruina dels accionistas de la companyia de Panamá, la República ha de ser responsable dels seus actes. Podrida estaria la República, quan la podridura s'estengués sobre tot lo poble que la sustenta.

Y no es aixis per fortuna. En primer lloch no tots los culpables de aquest inmens escándol militan en las filas republicanas. No son republicans molts dels membres que figuravan en lo Consell Directiu de la Companyia de Panamá, com no ho son tampoch molts dels diputats que han rebut diners a cambi del vot. Entre 'ls que la opinió pública acusa clarament s'hi contan bon número de monarquichs, de imperialistas y de reaccionaris de totes classes. Per concedir lo que buscava la Companyia de Panamá tant valia l' vot de un Paul de Cassagnac, com lo vot de un Rouvier. No era una qüestió política la que 's ventilava. Y per altra part sabut es de sobras que ni las grans virtuts ni 'ls grans vicis son patrimoni dels homes pèl mer fet de pertanyer a tal ó qual partit.

Lo que si es patrimoni de tal ó qual forma de govern es la major ó menor facilitat en descubrir los delictes y castigarlos.

L'escándol de Panamá, si hagués ocorregut dintre de la monarquia absoluta ó del imperi, havent sigut tant ó més intèns, no hauria tingut de segur la inmensa resonancia que ha alcançat dintre de la República. La monarquia ó l'imperi haurian tingut medis d'ofegarlo. En cambi 'ls procediments expansius pròpys de la República l'han posat de manifest, a la vista de tothom, aixecant en contra d'ell lo crit de totes las conciencias honradas.

Primer aspecte moralisador de la República, del govern de tots per tots, en lo qual, cada ciutadà es un factor important en la gobernació del Estat.

Pero hi ha encare un nou element que abona l'eficacia de la forma republicana, y es la forsa que alcança lo bras de la justicia, apoyat per la opinió pública.

Apenas los tribunals francesos han pres baix lo seu càrrech l'averiguació dels fets, han demostrat desde 'ls primers instants una energia salvadora. Grans capitalistas ocupan avuy una celda en la presó: poderosos homes politichs aniran prompte a ferlos companyia. Qui la feta l'ha pagarà, sense que hi valgan diners ni influencias.

La opinió pública, s'nyora de la Fransa republicana, apoya ab entussiasme la viril acció dels tribunals de justicia.

¿Seria aixó possible si al davant de la nació, en lloch de un magistrat popular, hi existis un ser irresponsable, superior en últim terme a totes las lleys escrites y facultat per amordassar las bocas que cridessin, y per convertir als jutjes en servils y obediens servidors de las seva omnimoda voluntat?

Precissament en aquesta energia, en aquesta satisfacció donada a la conciencia popular estriba l'prestigi y la vitalitat de la forma republicana implantada a Fransa.

Sols los esperits apassionats ó 'ls que tenen algun interès en que 'ls grans escándols no 's fassin públics, poden renegar de la República, que tals medis té de aplicar de una manera expedita los grans remeys contra 'ls grans mals.

Aquests cridan contra la República, per lo bé que 's defensa, no ab alegacions, sino ab fets.

En una paraula. L'abcés que ha sortit en lo cos social francès la República, lluny d'amagarlo, l'ensenya y l'exprém, trayentne tot lo pus a fora ab má implacable.

La ferida s'cicatrisará y l'cos social, passada l'impressió dolorosa de la operació, gosará vida robusta y forta.

En cambi, idesgraciats los pobles, que com Espanya tenen la mala costum de tancar sempre 'l pús a dintre!

Aqui no diuen res, quan un ministre, quan un diputat, quan un funcionari públich, quan un regidor, per arts misteriosas s'enriqueixen.

Als ministres que prosperan, tornan a cridarlos al poder.

En cambi, a Fransa, 'ls envian a presiri.

Aquesta es la diferencia que hi ha avuy per avuy entre la República francesa y la monarquia espanyola.

P. K.

NADAL

MODELOS DE FELICITACIONES

De sereno

Passo las nits al recó de qualsevol portalada ó fent petar la xerrada ab algún trasnotxado. Compleixo la obligació sense servirlo de re, y l'meu goig será molt ple si en diada tan bonica vol recordarse una mica d'un servidor de vostè.

De mosso de café

Vostè, parroquiá aixerit, á qui serveixo matzinas y de qui pesco propinas al mitj dia y a la nit. Vostè, que m'ha favorit ab constant esplendides; vostè, sufert y després; vostè, parroquiá inmortal, ¿deixará passar Nadal sense regalarme res?

D' Escombriayre

Durant l'any, passo llarchs dias sense pujar, y ab rahó, perque es molt pesat aixó de reculli escombriayres. Però avuy, jorn d'alegrías, sentint dels turrons lo flayre, pujo ab tot lo meu donayre, no ab cabás, decima en má, sols per veure si hi haurá res pel pobre escombriayre

De barber

Jo li urbaniso las galas que a la cara forma 'l pèl jo soch també qui ab molt zel lo tallo y li faig escalas. No extranyi, donchs, si prencn alas y si ab la gracia especial en nosaltres proverbial, li dono un cromet y 'l guayto: d'aquest modo es com li afayto la propina de Nadal.

De vigilant

Lo meu deber es estarme sempre dintre 'ls meus confins, y no obstant, alguns vehins ise fan uns tips de cridar-me! Per xó avuy al presentarme ab la felicitació, estich en la convicció de que vehins tan pacients tindran prou bons sentiments per dar-me un xich de turró.

De un qualsevol

Vostè no 'm coneix a mi ni jo 'l coneix a vostè; pero aixó no hi vol dir re: quan un home es llest y fi, felicita; vel'hi aqui. Rebi, donchs, aquest tribut y sabent que vaig aixut, no fassi la broma pessima d'aná a desayrar la decima d'un atent... desconegut.

C. GUMÁ.

BATALADAS

A dir-me un possibilista dels antics, dels probats, dels consejents:

«Jo estich disposat a prestar al govern dels liberals benevolencia, apoyo y tot lo que vu'guin, sempre que 'l govern, en cambi, treballi per l'establiment del pressupost de la pau que ha de salvar al país y per la práctica sincera dels drets democrátichs consignats en las lleys.

»Sols en un cas—afegia—no podria jo ser benévot

ab ell: si 'l govern oferís carteras a possibilistas, y algú d'aquests tingués la poca latxa de acceptarias, llavors deixaria de mantenir relacions ab una situació qu'estimula la deserció de las filas republicanas.

»Se pot ser benévot ab los monarquichs: ab los apóstotas no.

»Lo siti de honor del partit possibilista es lo camp republicá, y ha de mantenirse en ell ab tanta energia y ab tanta constancia, que ha de reixassar ja des'ara tota situació equivocada que dongui lloch a suposar que té un pèu dintre de la monarquia y un altre dintre de la República.

»L'apoyo republicá a tota situació liberal, per ser eficás, ha de ser desinteressat.

»En una paraula: los fusionistas que, per menjar son massa, son poch, en cambi, per reorganisar l'administració y per robustir los drets democrátichs.

Al possibilista consegüent, probat y antic, que aixis s'expressava, vaig donarli una abraçada Crech que aquesta es la opinió de la inmensa majoria dels possibilistas espanyols.

Diuen que l'aygua del Ebro baixa bruta y puudenta.

No falta qui suposa que porta diluhts no se quins xanxullos de la última situació conservadora.

¿Será veritat, que aixis com los francesos tenen avuy lo canal de Panamá, tindrem los espanyols lo canal del Ebro?

Ara no més falta veure quants ex-ministres aniran a presiri a Fransa y quants a Espanya.

Lo que més li ha costat a n'en Sagasta ha sigut trobar a la persona que havia d'encarregar-se de la cartera de Marina.

Aixó, bèn mirat, no té res d'extrany.

Los temps ván posantse tant mals, que dintre de poch no 's trobará a ningú que vulgui anar a bordó a menjar galleta.

S'observa en totes las fraccions republicanas un decidit propòsit d'entendres, de coaligarse, de unir-se.

No serem nosaltres qui posém lo menor obstacle a la realisació de aquest fi, per més que 'l projecte haja fracassat tantas quantas vegadas s'ha intentat posarlo en planta.

La unió fa la forsa: y la República que ha de venir será tant més forta, quant més estretament units estiguin tots los elements republicans.

Lo germá del hereu Pantorrillas, diputat conservador, al anarse'n de Madrit vá enviar una carta a n'en Sagasta, felicitantlo.

Lo Sr. Planas y Casals alega que ho vá fer ignorantment, sense malicia.

¿Y está clar!

Deuria mirar si innocentment, sense malicia, en Sagasta li dia que 's cansés de 'n Maluquer, lo feya cacique fusionista de Barcelona.

De aquesta manera la familia Planas y Casals apropiaria tota la sustancia dinástica.

L'arcalde conservador de Vilafranca ha dimitit.

L'arcalde conservador de Vilafranca 's deya senyor Cols.

Ab motiu de aquesta dimissió, 'ls vilafranquins respiran com si 's trobessin més aliviats.

May siga sino per alló que diu lo ditxo: «Cada dia cols, amargan.»

Datos desconsoladors.

L'exercit espanyol sosté actualment 22,700 oficials. Sosté ademés, entre músichs y assistents, altres 10,000 individuos.

Total de plassas que no manejan lo fusell: 32,700.

Tenint en conte aquestas dadas, sempre resultarà que per més que 's rebaixi un gran contingent de soldats rasos, la major part del pressupost de la guerra lo consumiran los oficials, los assistents y 'ls músichs.

¿Y diuen en serio que aquesta organizació serveix per la defensa de la patria!...

¿Quina sarracina més escandalosa no s'ha armat a Madrit!... ¿Y tot per qué, al cap-de-vall? Senzillament: perque en un dels sitis més céntrichs de aquella vila s'hi ha construhit un temple protestant.

¿Ara vegin, quin horror!

¿Un temple protestant en un dels sitis més céntrichs de Madrit!...

Pero diguin: ¿no creuen ab Déu los protestants? ¿No l'adoran y 'l veneran? ¿No professan lo cristianisme? ¿Y donchs, a qué escandalisarse?

Comprenem que 'l bisbe de Madrit y tots los ensonatans treballin desesperadament per evitar que 'l temple protestant funcioni. Al cap-de-vall podrà vendre's en las sévas gestions l'eterna qüestió de la competencia comercial. Cap botiguer véu ab gust que s'instali un establiment del mateix género que 'l seu que li pugui pendre la parroquia.

Pero ¿qué dirém de las señoras de l' aristocracia que firman protestas y més protestas, contra l' obertura del temple?
¿Qué, per ventura, las obligarán á conorrehi?

Nosaltres, que res tenim que veure ab lo protestantisme; pero que som acérrims partidaris de la llibertat religiosa, aplaudirém sempre tot quant tendeixi á desbaratar lo predomini absorbent de la unitat católica. La reacció vá sempre ensotanada y 's vesteix pél cap.
Aixís es, que 'ls temples dissidents sempre 'ns semblarán baluarts de la llibertat.

Casi todas las revoluciones que han determinat un cambi en lo modo de ser dels pobles, han comensat per las dificultats insuperables de la Hisenda. La penuria de la Hisenda va determinar la gran Revolució francesa de últims del sigle passat. Proclamém, donchs, avuy ab energia lo pressupost de la pau, y ay de aquells que s' oposin á las corrents formidables de la opinió!

CARTAS DE FORA.—A Capellades s' ha verificat la inscripció civil de una nena filla dels espiritistas, ciutadana J. Hernani y Dolores Olive. Ab aquest son ja quatre 'ls actes semblants realitzats per la propia familia. Si lothom ho fes aixís, que 'n durian poch, los ensotanats, de capellans al enterro!

Lo Tenorio mistich vicari qu' era de Aleixar, ha sigut traslladat al vehi poble de Vilaplana; pero ab molta freqüencia recorre 'l camí que separa las dos poblacions, fent aquellas visitas que li han valgut tanta fama de sacerdot virtuós y afortunat ab las fallidillas. Algunas vegadas se deté a miij camí en una finca que té una feligresa molt coneguda d' ell.—Fa poch va celebrarse la primera missa en l' hospital de Aleixar, y 'l rector, entre otras cosas, digué que aquella casa antes profana, ara era santa, per quant al volerhi aixecar un envelat quan era pati, no pogueren ferho á causa del vent que feya, lo qual no podia menos de atribuhirse á miracle. Ara vegín! Si aixó es un miracle, miracle deu ser també y dels més grossos l' haverse derrumbat una casa en construcció destinada á las monjas, havent ocorregut morts y ferits. ¿Com es que 'l rector de Aleixar no parla de aquest miracle? Cuydado qu' ell mateix era allí y si s' escapá sigüé per trobarse sota de una escala, quan tot se 'n aná daltabaix menos la escala. Pero pels infelissos que hi prengueren mal, alló si que sigüé un miracle...

M' escriuhén de Sant Joan las Fontes: «Lo burgés negre de aquesta parroquia acut á tots los recursos per augmentar son remat. Principiá ensenyant un coro popular de varóns, després tocá 'l violi en alguna professó y ara regala á las Hicas de Maria, tocantlas hi altres instruments dintre del temple. Ditas fillas de Maria van pél carrer ab un cor de paper pintat y cusit sobre 'l pit y una esquella, dich, medalla, penjada al coll, dantse 'l cas de que alguna d' ellas y otras que las acompanyan sigan fillas, germanas ó esposas de homes que s' diuhen anarquichs.—Los desacerts dels ajuntaments que d' un quant temps ensá han vingut rellevantse en lo municipi de Begudá, particularment l' actual, foren causa del terrible motu ocorregut lo mes passat y donaren peu al coronat pel barber per deixar apart l' evangeli y predicar en un intermede de la missa contra la immoralitat política y administrativa de la situació. Qualsevol hauria cregut que l' actual govern no 'l pagava.—Lo recomanem á n' en Nocedal per quan sigui cridat á formar ministeri.»

A entrada de fosch del dilluns 5 del corrent, passant algunas personas pel peu de la rectoria de Alos de Balaguer, sentiren la veu del rector que cridava:—Ara si que me l' has de pagar!—Los que tals crits oiren cregueren de bona fe qu' ell y la major dona perseguían á algun gat que 's havia arribat al armari; pero al dia següent en tota la població no s' parlava sino de la major dona que la nit anterior havia dormit fora de la rectoria acullida á una casa vehina, trobantse molt plorosa y anantse á despedir de varias casas, mentres que un' altra noya més tendre que la Dolores, demanada la mateixa nit del soroll, se trobava ja al servey de mossén Tomás. No obstant, no passaren dos dias que la Dolores se trobava altra vegada ab lo seu amo, en vista de lo qual la gent que no entén en cosas de rectoria se pregunta ¿que pot ser aixó?

LA FANTASMA DE SITJES.—Dimecres terminá 'l judici de faltas. Tots los testimonis declararen d' acort ab la filla del llanut que 's deixava ensarronar pel sagristá. Un d' ells, Pere Carreras y Giró, féu algunas revelacions molt interessants. Digué entre otras cosas que un dia 'l sagristá Canó havia anat á trobarlo dientli que havia rebut una carta de una persona molt respectable, en la qual li deya que devia deixarse seduhir 'pel sagristá ó que del contrari era condemnat. Lo testimoni va despreciarlo; pero un altre dia li repetí la mateixa proposició dintre de la sagristia, y finalment un mati en que 'l Giró anava al treball trobá al peu de casa seva un plech, l' obri y á dintre en un paper de barba hi havia escrita la mateixa proposició que tantas vegadas li havia fet y al altra cara del paper un dibuix deshonest, que 'l testimoni descrigué y que no altres per respecte als lectors no podem reproduhir.—Lo judici s' ha acabat ab la declaració del viuud llanut, tractant de justificar al sagristá; pero fentho molt malament. Algunas cosas se li han tret del pap que donaran tela tallada als tribunals de justicia.—Lo jutje municipal ha disposat que la causa passi al jutje instructor de Vilanova, per ser massa grave l' assumpto y agé per lo tant á la seva competencia.—Ja veurem lo que 'n resulta al cap-devall.—UN SITJETA DE LA BOMBA.

IOLE YA, ESPANYA!

(JUERGA NACIONAL)

IOLE YA! Torném á dirho; per que acon Teixeiments d' aquesta naturalesa, s' han de celebrar ab molta saragata, molt pandero y molts castanyolas. ¡Vajin venint, vajin venint, que aixó no més se veu aquí; en la terra de 'n Romero Robledo y de la poca apreñsió!... Aném á veure representar

la moixiganga més graciosa que s' ha posat en escena desde la invenció de la lley del embut hasta 'ls nostres dias.

¿Están tots á punt? Donchs, anda, amunt lo teló. Surten uns quants personatjes, que en us del seu dret no son católics, y diuhen poch més ó menos:

—Vaja, aprofitant la tolerancia de cultos que hi ha á Espanya, aném á construhir una capella evangélica á Madrid. Donat lo número, ja crescut, de protestants que hi ha en la vila del os, no 'ns faltará segurament concurrencia... Res, ja está dit: aném á aixecar aquest edifici. ¿Hi ha permis per ferho?...

Pausa llarga. Surt en Cánovas, qu' es qui remena las cireras... (en lo moment en que passa la cosa: ara no, gracias á Deu), surt en Cánovas y diu:

—Si senyors: hi ha permis; pero ja ho saben. Procurin que la iglesieta no ho sembli, ni tingui lletreros ni mamarratxos d' anunci.

—Perdi cuydado.

—Ja poden edificar.— Don Anton es gira una mica, xiula al gos, y ell y l' animal (vull dir lo gos y en Cánovas) se 'n van magestuosament pel foro.

Bueno. Ara apareixen una multitud de paletas, picapedrers y manobras que s' posan á fer de las sévas, y... tris tras, l' edifici protestant va creixent de mica en mica.

Ja esta acabat. Se 'l proveheix de cadiras y banchs y de todas las demés eynas necessarias en establiments d' aquesta indole, y 's senyala dia pera la inauguració. ¡Cataplúm! Trona, llampega y l' edifici social (no 'l protestant), se conmov de mala manera.

¿Qué passa?

Vajin reparant.

Surten una pila de señoras ricas y una infinitat de senyors rics, y encarantse ab en Sagasta—que fa poch acaba de rellevar á don Anton—exclaman ab veu alteradissima y picant de peus:

—¡Per mor de Deu, don Práxedes! ¡no deixi inaugurar aquest temple protestant! ¡no 'ns dongui aquest disgust! ¡no ferixi d' aquesta manera 'ls sentiments religiosos de tots los espanyols!...

En Sagasta, al sentir aixó de tots, per poch se posa á riure; pero s' aguanta com pot, y replica ab molta dolura:

—Senyoras, senyors... ¡deixin que tothom se diverteixi á la seva manera! ¡Pobres protestants! ¿qué 'ls han fet á vostés, per tenirlos tanta tirria?

Aquí surten en escena las autoritats eclesiásticas, bisbes, lo llegat del papa y una infinitat de gent, y diuhen á coro:

—¡No! ¡no es possible que s' inauguri aquesta capella protestant! Li demanem que ho impideixi, que ho privi, que...—

Don Práxedes... (aquí un repich de castanyolas) don Práxedes dupta, titubeja... ¡y somet la qüestió al consell de ministres! ¡Oh!...

¿Ja han rigut lo necessari per donar desahogo al cos? Pues endavant.

Torna á surtir en Sagasta, y ab molta formalitat parla d' aquesta manera:

—Per més que 'l govern desitjaria complaure á las señoras ricas y als senyors rics, á las autoritats eclesiásticas y á tots los elements que han intervingut en aquesta protesta, no podem prohibir la inauguració del temple protestant. He dicho.

CORO DE CONSERVADORS.—¡Lo govern está donant un escándol! ¡lo govern permet l' escarni de las lleys y dels sentiments dels espanyols! ¡Lo govern...—

CORO DE LIBERALS CÁNDITS.—¡Gloria y honor al Senyor Sagasta! ¡Cubrim de coronas lo front d' aquest fenomenal patriqui que ab tanta entereza... deixa inaugurar un temple protestant!...

Pausa. Surt una senyora molt seria. Es la Constitució del Estat, la Constitució vigent, la Constitució en persona.

Obra 'l seu llibre y llegeix en veu molt clara:

»Artículo 11. La religión católica es la del Estado... »Nadie será molestado en el territorio español por sus opiniones religiosas, ni por el ejercicio de su respectivo culto...»

Aixó ho diu la Constitució, la lley més sagrada, la lley fundamental d' Espanya...

Y sin embargo... 'ls conservadors continuan exclamantse, cridant com desesperats, y encare quatre innocents van propalant que en Sagasta ab lo seu rasgo d' energia ha fet una gran cosa.

De cumplir senzillament la Constitució se 'n diu ja un rasgo d' energia.

¡Vingan panderos y castanyolas!

¡Olé ya!

FANTÁSTICH.

Á «LA DINASTIA»

«El popular escritor C. Gumá esta acabando un disparate comico en un acto, titulado, ¡Abajo lo existient!... Nuestra opinion es que, ni como disparate puede tolerarse el titulo que da á su obra el Sr Gumá. (La Dinastia, del dia 16).

Senyora: No ho puch negar: fins á un punt extraordinari m' ha sorprès lo comentari que aquí acabo de copiar.

Y crech que la rahó 'm sobra. No comprench per qué ni com, diu ja pestes contra 'l nom, avants de coneixe l' obra.

¿Perque faig un disbarat tans crits? ¡Qué poca hidalguia! Vosté 'n fa deu cada dia, y jo may, may m' hi he ficat.

No es broma: ab tanta tabola, farà creure á qualsevol que potsé aquí no mes vol disbaratar vosté sola.

¡Abajo lo existient! ¿y qué? ¿per senti un crit d' ¡abajo! plora? ¿No compren que tart ó d' hora tot hi ha d' ana, fins vosté?

¿Qué redimontri diria si 'm vingués lo pensament de dir, no abajo lo existient, sino abajo «La Dinastia»?

Creguim, no empleyi l' espayo en gemechs, que aixó no es bo, y procuri fer com jo que en vosté no hi penso may.

Si segueix fent tant la trágica y torna á ficarse ab mi... l' any vinent la faig sorti á n' á La llanterna mágica.

C. GUMÁ.

¡FALTA UN HOME!

QUESTA es l' exclamació que ara se sent per tot arreu ahont se parla de la mala situació de l' Hisenda espanyola y 's condól del tristissim, vergonyós espectacle que oferim, lo de un poble que, sino ab sobrats, ab prou recursos pera viure bé y desenrotllar normalment las sévas forsas, está á punt, tant de morir tísich, com de fer un espetech que 'n parlarán las historias.

¿Y tot per no saber administrar los intereses que maneja, los séus propis intereses!

Falta un home: un home de clara inteligencia, de cop d' ull certer, de voluntat inquebrantable, honrat y treballador, que entri resolt per la porta del ministeri d' Hisenda, se senti en la daurada cadira darrera de la gran taula del saló blau, y desde allí, cansi als escribents dictant ordres, espat lli á forsa de ferlo funcionar lo telégrafo; mani y disposi, fassi y desfassi de la manera que consideri més convenient y no se atengui á lleys, ni á reals ordres, á usos n' abusos, y posi ordre al actual desgabell que 'ns avergonyeix y acaba...

¡No es poch lo que 's demana ab la tal exclamació de: ¡falta un home!

Se demana un dictador en lo económic, com anys enrera 's demanava un dictador en lo polítich. La moda del dictador polítich ha passat. Aquells bourgeois—y prenguis lo mot en lo sentit académich y no en lo que 'ls anarquistas l' hi solen donar—aquells ciutadans honrats, ó bé homes de sa casa, com ara 'n dihém, que 's consideran bons y perfectes, sols porque no faltan al Códich penal: aquells vehins pacífichs que no volen pendre part en las eleccions y diuhen que á las Corts no hi van més que quatre xarraires; que cridan contra l' Ajuntament y fujen de esser regidors; aquells que anys enrera creyan ser la cosa més natural del mon, demanar un Govern que pegués á tort y á dret á tot aquell que cridava á favor de garantias individuals y llibertats que no fan bullir l' olla, aquells ja no demanan un dictador polítich, demanan un dictador económic: han comprés, al fi, que 'l mon no s' enfouza encare que tingám sufragi universal y demés endróminas acariciadas per aquells demócratas barbuts que amenassavan ab menjarse las criaturas de viu en viu, y han resultat no ser més que uns pobres diables que ni siquiera han tingut, los més d' ells, trassa per figurar en l' honorable gremi de las classes passivas!

Però ¿qué hi farém? Ara que ja no cal un dictador polítich, nos fa falta 'l dictador económic. Porque 'l cas es grave. Llavors, en los temps de Narvaez y O'Donnell y en los primers de Cánovas, perillavan la monarquia, la religió, la societat y la familia; ara perilla la butxaca, que ella, per los aludits ciutadans honrats, val més, importa més que todas las institucions per venerandas que sían. Aixó de que un home

LO NADAL DE LA NACIÓ

¡Quín gall y quína décima, pobra Espanya!

hagi arplegat—lícita ó ilícitament—posém per cas, una vintena de milis duros, los quals doná á rédit, depositá en lo Banch ó empleá en paper del Estat, pagant en bona moneda de or y plata, y 's vegi ara amenassat ¿qué amenassat? segur de que se l' hi han convertit en bitllets, que fora d' Espanya no tenen més que las tres quartas parts del seu valor, y en Espanya prompte succehirá altre tant no obliga al més en congít á demanar una má de ferro que salví, per aquest costat, la patria?

Está bé: pero ¿ahónt es ella? la má de ferro s' entén. Trobarla contra 'ls que sols defensen ideas es fácil; pero contra 'ls que 's mouhen per interessos ja no ho es tant. Y lo que resisteix á l' arreglo de l' Hisenda no son las ideas, son los interessos; no 's tracta de ajupir á quatre filósophs, escriptors, poetas y artistas, sino á gent com cal; exministres, graves magistrats, generals victoriosos... tot un mon de varóns de més ó menos poder y fama.

¿Lo dictador? Si 's trobava y feya bona feyna, hi hauria un terratrémol. En Madrid desapareixerian de cop, las tres quartas parts dels cotxes que van per las tardes al Retiro, s' hauria de tancar lo Teatre Real y la mitat dels Cassinos; se quedarian sense feyna casi tots los revisteros de salóns, y fins perillarian las corridas de toros.

¿La dictadura económica! Aixó seria algo trágich, y aquí ja no hi ha ni autors, ni actors, ni públich per lo género trágich: sols sabém fer aplaudir comedias y encare dolentas.

J. GÜELL Y MERCADER.

REPICHS

SCRIBHEN desde Fraga á La Renaixensa:

«Al mateix temps que ocorregué la crisis política á Madrid, nosaltres ne varem tenir un'altra. La presidenta y demés de la junta ó consell de las fillas de Maria, no perque 'ls toqués per torn de sortir, que aquí feya molt de temps que no 's cambiavan, sino perque varen considerar que no tenian la confiança de la corona:

es á dir, del director de la associació, presentaren la dimissió.»

¿La confiança de la corona! ¡Ay quína gracia!
¿Será una corona feta á tall de navaja pél barber de Fraga!

Lo Sr. Moret ha dit que tenia 'l propósit de contribuir á l' extermini de la filoxera.

¿De quína filoxera 's tracta? ¿De la de las vinyas ó de la del pressupost?

Lo gremi de fabricants de Sabadell ha enviat una comunicació á n' en Cánovas, donantli gracias pels grans serveys que ha prestat á la industria llanera.

¿Quins serveys son aquests?
¿Voléu fé 'l favor de dirme, fabricants sabadellenchs, quína llana fomentava?
¿Es la llana dels clatells?

Si 'l govern no arregla la qüestió dels alcohols que li han deixat los conservadors, jo 'ls asseguro que se 'n veurá un bull.

Tot' Espanya protesta contra la implantació de las patents.

¿Cuydado, fusionistas: miréu que aquesta patent vos pot costar la patenta!

Sobre á qui han de concedirse 'ls principals empleos, lo govern ha invertit deu ó dotze dias de inútils discussions.

Y deu ó dotze dias son una eternitat en una nació com la nostra tan necessitada d' economias.

Ab aquestas demoras, fins temo que 'ls empleats que 's nombrin y 'l país que ab tant afany demana 'l pressupost de la pau, tothom, en fi, menjará rescalfat.

Una frase:
Prou en Sagasta ha procurat constituhir un ministeri de altura; pero no ha tingut en conte una cosa, y es: qu' en las alturas reyna 'l vértich.

Fins ara 's coneixian sols los barrets de Panamá. Pero per lo que 's veu, á Fransa s' han posat de moda las gorras de Panamá.
¿Y quinas gorras! ¡Gorras de milions!

- 1.ª XARADA.—Xa-de-ta.
- 2.ª MUDANSA.—He—Hu—Ha—Ho.
- 3.ª GEROGLIFICH.—Com més Espanya legisla, més perdém.

Han endevinat las tres solucions los ciutadans M. Concejal y Rata, Pare y Filla, Barnabé Llorens, y J. Colóm Blanch; n' han endevinadas 2 Un Botiguer, Borni d' un ull, Pau de las Orgas y Un Salabruch; y 1 no més Quim Gorrero y Un Espatutxi.

XARADA
I.
Tè una dos-tres la Total
molt tres-tres, pero bufona,
que li regalá la dona
de 'n Tres-prima, home com cal.
Pro en Hu-dos, qu' es un xicot
que las bestias no li agradan
sino quan forsa s' enfadan
sempre li ensenya un garrot.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans J. Poltri de Vendrell, F. Orriol, B. B., J. Comas y H. Giro (Vendrell), P. Esperanza, J. Salau, J. Maraporchs, Dos y Quin, Salvini, F. Nadal de Ullá, P. Giro y B. de V., Pau de las Unglas N., J. Nostre, J. Gasset y M., R. S., Un Sicuterat y Primé Espana.—Lo que 'ns envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadans E. Sotlover, Rufo, E. Thomás, V. Miró Sará, M. Concejal Rata, Un Fumador, Un Botiguer, Un Pom d' escala, Lloré, Un Reusense, Pascual Buyó y V., J. Maseguer D., Mr. Mugnoz, Lluís de A. Meiller, Key Nano, M. P. García, R. Boadella, F. Casas, J. Escolá del Vendrell, A. Cantijoch, y J. Staransa.—Insertarem alguna cosa de lo que 'ns remeten.

Ciudadá J. Escachs V.: En la poesia hi falta novedad.—J. Panyella y G.: No 'ns acaba de agradar.—J. Planas: Dintre del any no podém complaure'l.—Sacristá: No vá prou bé.—J. Tarré y R.: Es flux.—Lluís Salvador: Ho insertarem.—C. de Catalunya: No 'ns agrada prou.—Japet de l' Orga: Quan varem enterarnos de la seva carta, lo número ja estava en prempa.—J. Aladern: Farém lo possible per complaure'l, sempre que l' espay 'ns ho permeti.—Salvador Bonavia: No vá fins hi ha rimas que no consonan.—A. del Corral: Aprofitarem alguns acudits: los sonets no 'ns fan el pes.—Pep Farigola: Aquell capellá, en los nostres periódichs, dada la índole dels mateixos, no li estaria prou bé.—J. Olivert y R.: No recordém á qué 's referen: hagués repetit l' envió y realment la cosa sigüés digna d' insertar: l' hauriam pogut complaure.—F. Salep: Los versos no 'ns fan lo pes.—R. Fábregas: Tindrém present las hassanyas del Rata literari que la sorpres la nostra bona fé enviantnos com á propi ls sonet titular Recífico que vosté havia publicat en lo periodich Reus literari.—Barnabé Llorens: Li agrahim l' albansa; pero no 'ns es possible insertar.—Mea Culpá: Los versos van bé; son de actualitat y 'ls publicarem prompte.—Un sijetá de la bomba: L' article no té prous condicions literaris.—Pistacho: La poesia de aquesta semana es fluxeta.

¡JA HA SORTIT!!
ALMANACH
DE
LA CAMPANA DE GRACIA
para l' any 1893
ANY XVII DE SA PUBLICACIÓ

ESCRIT per gran número de distingits escriptors de Catalunya.—ILUSTRAT ab dibuixos intencionats y rispejants caricaturas de actualitat per los inteligents artistas Moliné, Pellicer, Apeles Mestres, Foix y Miró

Conté ademés preciosas laminas al cromo paper satinat y superior impressió esmerada

Sols val ¡DOS rals!

No n' hi haurá per qui'n voldrá ¡Cúytin, cúytin á comprarlo!!

LOPEZ, editor.—Rambla del Mij, 20.
BARCELONA.—A. Lopez Robert, impresor.—Anillo, 65.